

KRAJOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH

00-540 Warszawa, Aleje Ujazdowskie 41 lok. 2
tel./fax: 022 622 05 88, 622 84 28;33 • e-mail: kirp@kirp.pl • NIP: 526-10-43-011

L.dz. ¹³⁴⁶/OBSiL/2019

Warszawa, dnia 19 listopada 2019 r.

Sz. P. Anna Dalkowska
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Szanowna Pani Minister,

W nawiązaniu do wskazanego przy piśmie DLPK-III.4601.15.2019 z dnia 5 listopada 2019 r. projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 listopada 2019 r. zmieniającego rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Nr z wykazu prac legislacyjnych: B467), przekazuję w załączeniu opinię Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych do przedmiotowego projektu.

Z szacunkiem,

Kierownik
Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji
Krajowej Rady Radców Prawnych
dr hab. Rafał Stankiewicz

Warszawa, 18 listopada 2019 r.

Stanowisko

**Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych
w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 listopada
2019 r. zmieniającego rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów
powszechnych**

Przedmiotowy projekt zawiera propozycje zmian w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1141) [dalej : Regulamin]. Spośród szeregu rozwiązań, proponowanych w projekcie, zasadnicze zastrzeżenia Krajowej Rady Radców Prawnych budzi kilka kwestii.

1) W projekcie proponuje się zmianę § 30 ust. 1 Regulaminu poprzez dodanie pkt. 20 w brzmieniu „ (prezes sądu) stwierdza niemożność utworzenia składu do rozpoznania zażalenia na podstawie art. 394¹a § 3 K.p.c., przy czym okoliczność ta nie podlega badaniu przez sąd drugiej instancji”.

W zakresie, w jakim wyłącza badanie okoliczności niemożności utworzenia składu do rozpoznania tzw. zażalenia poziomego (do innego składu tego samego sądu), propozycja ta jest niezgodna z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.). Po pierwsze, narusza ona dyspozycję art. 92 ust. 1 zd. 1 Konstytucji, zgodnie z którą rozporządzenia wydawane są na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Na podstawie § 1 Rozporządzenia w zw. z art. 41 § 1 ustawy z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (t. j. : Dz. U. z 2019 r., poz. 52 ze zm.) Rozporządzenie określa wewnętrzną organizację i porządek funkcjonowania sądów powszechnych, szczegółowe zasady przydziału spraw, sposób realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach cywilnych i handlowych, porządek czynności podejmowanych w sądach, porządek urzędowania organów sądów i wykonywania

zadań sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych pełniących funkcje kierownicze, tok czynności administracyjnych w sprawach należących do właściwości sądów, dopuszczalne systemy i rozkład czasu urzędowania, warunki i tryb udostępniania i przesyłania akt i dokumentów z akt oraz warunki udostępniania pomieszczeń dla uczestników postępowania, świadków i innych osób przebywających w sądach.

Upoważnienie ustawowe do wydania Rozporządzenia nie obejmuje zatem możliwości ingerowania przez Ministra Sprawiedliwości w sferę orzekania sądów, zarówno w drodze rozszerzanie ich kognicji, wynikającej z przepisów ustawowych, jak i tym bardziej jej ograniczanie, poprzez wyłączenie możliwości badania w toku postępowania jakiegokolwiek okoliczności, którą sąd poddaje ocenie celem rozstrzygnięcia toczącej się przed nim sprawy. Proponowany przepis takie ograniczenie wprowadza, stąd nie spełnia wymogu zgodności z Konstytucją.

Oprócz oczywistego przekroczenia dopuszczalnego zakresu tzw. „delegacji ustawowej”, propozycja ta godzi również wprost w zasadę niezależności sądów, wyrażoną w art. 173 Konstytucji oraz w zasadę niezawisłości sędziów, zgodnie z którą sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji).

2) W projekcie proponuje się również zmianę dotychczasowej treści § 48 ust. 1 Rozporządzenia poprzez rozszerzenie możliwości wyłączenia – decyzją prezesa sądu - sędziego pełniącego funkcje, o której mowa w § 68 ust. 1 pkt 2 lit. f-h z orzekania we wszystkich sprawach – a nie tylko, jak dotychczas, w sprawach karnych – w których akta sprawy liczą powyżej 50 tomów lub przewidywany zakres postępowania dowodowego uzasadnia przypuszczenie, że w sprawie niezbędne będzie wyznaczenie co najmniej 10 terminów rozprawy.

Proponowana zmiana budzi zastrzeżenia z co najmniej dwóch powodów. Po pierwsze, wpisuje się w wątpliwą z prakseologicznego punktu widzenia, formułę przenoszenia na grunt postępowania cywilnego mechanizmów charakterystycznych

dla postępowania karnego, zauważalną w ustawie z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r., poz. 1469), aczkolwiek nie uwzględniającą specyfiki procedury cywilnej. Po drugie, prawodawca nie wyjaśnia w tym przypadku *ratio legis*, jakie miałyby przyświecać owej zmianie, stanowiącej wszak kolejny wyjątek od wyrażonej w § 43 ust. 1 Rozporządzenia zasady przydziału spraw i zadań sądu w oparciu o system SLPS (System Losowego Przydziału Spraw). W uzasadnieniu do projektu Rozporządzenia brak jest bowiem jakiegokolwiek argumentacji, która wskazywałaby na potrzebę wyłączenia od orzekania w sprawach szczególnie skomplikowanych sędziów, pełniących funkcję prezesa lub wiceprezesa sądu, sędziów będących członkami Krajowej Rady Sądownictwa, sędziów delegowanych do Biura Krajowej Rady Sądownictwa, Rzeczników Dyscyplinarnych Sędziów Sądów Powszechnych i ich zastępców, koordynatorów do spraw informatyzacji sądownictwa powszechnego, czy wreszcie sędziów delegowanych do pełnienia czynności lub prowadzenia zajęć szkoleniowych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.

Zakres obowiązków, związanych z pełnieniem przez sędziów wymienionych wyżej funkcji nie wskazuje na to, by nie mogli oni podołać obowiązkom orzeczniczym, co tym samym wywołuje wrażenie swoistego ich uprzywilejowania względem pozostałych sędziów. Uprzywilejowanie to stoi w sprzeczności z imperatywem zwiększenia efektywności wymiaru sprawiedliwości, wskazywanym przez autorów jego reformy jako swoiste *panaceum*, na przewlekłość postępowań sądowych.

3) W projekcie proponuje się dodanie do treści Rozporządzenia § 152c, cyt. „posiedzenie przygotowawcze może być wyznaczone na sali rozpraw albo w innym pomieszczeniu w budynku sądu, pozwalającym zrealizować cele tego posiedzenia.

Rozwiązanie to budzi wątpliwości przede wszystkim z przyczyn *stricte* logistycznych. Posiedzenia przygotowawcze, wprowadzone w ustawie z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, stanowią integralną część procesu cywilnego. Jako takie, powinny odbywać się

w warunkach uwzględniających rangę i powagę postępowania. Warunków tych nie gwarantuje prowadzenie owych postępowań w miejscach takich, jak np. gabinety sędziów, które dla takich celów nie są przystosowane, ze względu na ich kubaturę. Udział w posiedzeniach przygotowawczych stron lub uczestników postępowań nieprocesowych w zaimprovizowanych w tym celu pokojach sędziowskich może negatywnie oddziaływać na powagę rozstrzyganych spraw, obniżając autorytet wymiaru sprawiedliwości.

r. pr. dr hab. Sławomir Patyra, prof. uczelni